NORAKSTS

Lieta Nr. C11**1110**13

C-0**324**-14

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Cēsīs 2013. gada 12. martā

Cēsu rajona tiesa:

tiesnese D. Ročāne

ar tiesas sēdes sekretāri R. Verdenfelu,

piedaloties prasītājas Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijas pārstāvei /pers. A/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu **Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijas prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu** un

konstatēja,

ka 2013. gada 18. decembrī tiesā saņemta Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijas (turpmāk-prasītāja) prasība pret /pers. B/ (turpmāk-atbildētāja) par parāda piedziņu. Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 30. jūnija noteikumu Nr. 709 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 17. augusta noteikumos Nr. 719 „Studiju fonda nolikums"" 1.3. punktu un 2. punktu no 2009. gada 1. jūlija Studiju fonda nosaukums ir Studiju un zinātnes administrācija.

1999. gada 29. novembrī pušu starpā noslēgts Studiju kredīta līgums Nr. 01557(turpmāk-Līgums) ar mērķi apmaksāt atbildētājas studijas Latvijas Universitātē (turpmāk-augstskola). Saskaņā ar Līguma noteikumiem, 2000. gada 31. oktobra un 2005. gada 29. marta grozījumiem Līgumā prasītāja izsniegusi atbildētājai viņas studiju laikā kredītu kopā 1 540 Ls apmērā. Saskaņā ar Līguma 3.1.2. apakšpunktā noteikto pilnvarojumu prasītāja ir pārskaitījusi katra attiecīgā semestra summu uz augstskolas kontu.

Saskaņā ar Līguma 4.2.2. apakšpunktu atbildētājai bija pienākums desmit dienu laikā pēc studiju pabeigšanas paziņot par to prasītājai un saskaņā ar Līguma 3.3.1. apakšpunktu parakstīt studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu desmit gadu atmaksas grafiku (turpmāk-grafiks) un uzsākt kredīta atmaksu. Atbildētāja nav izpildījusi pienākumu paziņot prasītājai par augstskolas pabeigšanu.

Prasītāja saņēmusi augstskolas 2005. gada 8. jūlija vēstuli, kuras pielikumā bija 2005. gada 7. jūlija pārskats par studiju kredīta ņēmējiem, kuriem izsniegts diploms 2004./2005. akadēmiskā gadā. Pārskatā norādīts, ka atbildētāja 2005. gada 27. jūnijā pabeigusi augstskolu.

Pamatojoties uz augstskolas iesniegto informāciju, saskaņā ar Līguma 3.3.1. apakšpunktu un Ministru kabineta 2001. gada 29. maija noteikumu Nr. 219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem" 30.2. apakšpunktu, prasītāja noteikusi, ka atbildētājai studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu atmaksa jāuzsāk ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas, t.i., ar 2006. gada 28. maiju, un pirmais maksājums jāveic ne vēlāk kā līdz 2006. gada 10. jūnijam.

2005. gada 6. septembrī atbildētājai tika sagatavota un pa pastu uz Līgumā norādīto pastāvīgās dzīvesvietas adresi nosūtīta vēstule Par studiju kredīta atmaksām un divi grafika eksemplāri ar uzaicinājumu parakstīt vienu grafika eksemplāru un iesniegt to prasītājai. Atbildētāja parakstījusi studiju kredīta atmaksas grafiku, atzīstot kredīta pamatsummas, kredīta procentu atmaksas kārtību un aprēķinu. Atbildētāja studiju kredīta atmaksu uzsākusi tikai 2007. gada 6. februārī, bet neregulārus maksājumus (kopa trīs maksājumus) veikusi tikai līdz 2010. gada 7. septembrim, līdz ar ko izveidojusies parāda summa.

2006.gada 20. jūlijā, 21. decembrī, 2007. gada 22. janvārī, 6. septembrī, 2008. gada 21. janvārī, 20. novembrī, 2009. gada 26. novembrī, 2010. gada 17. novembrī, 2011. gada 3. jūnijā, 28. novembrī, 2012. gada 22. novembrī, 2013. gada 30. maijā atbildētājai uz deklarēto dzīvesvietu tika nosūtītas informatīvas vēstules par studiju kredīta saistībām un brīdinājumi ar lūgumu nekavējoties, bet ne vēlāk kā mēneša laikā nomaksāt parāda summu un līgumsodu.

Atbildētāja nav samaksājusi parāda summu vēstulēs noteiktajos termiņos, kā arī nav uzsākusi pakāpenisku parāda summas atmaksu. Prasītāja pieņēmusi lēmumu par Līguma laušanu pirms termiņa.

Prasītāja, izmantojot Līguma 5.2.2. apakšpunktā paredzētās tiesības, 2013. gada 21. augustā atbildētājai nosūtījusi paziņojumu par līguma laušanu (izbeigšanu), norādot, ka saskaņā ar Civillikuma 1589. pantu un Līguma 5.2.2. apakšpunktu Līgums tiek lauzts (izbeigts) 2013. gada 21. augustā, un brīdinot, ja parāda summa netiks samaksāta mēneša laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas, prasītāja vērsīsies tiesā ar prasības pieteikumu par uzņemto saistību piespiedu izpildi.

Prasītāja norādījusi, ka atbildētāja nav nokārtojusi savas parādsaistības pilnā apmērā, tādēļ kopējā parāda summa 2013. gada 16. decembrī ir 3 310,91 Ls, kas sastāv no kredīta pamatsummas parāda 1 527,62 Ls, kredīta procentu parāda par laiku no 2007. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 1. augustam 301,09 Ls, līgumsoda par laiku no 2007. gada 4. aprīļa līdz 2011. gada 28. aprīlim 1 482,20 Ls.

Prasītāja lūgusi prasību apmierināt un piedzīt tās labā no atbildētājas minēto summu, kā arī tiesas izdevumus – valsts nodevu 297,44 Ls, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 Ls. Prasība pamatota uz Civillikuma 1425., 1587. pantu, 1652. panta pirmās daļas 3. punktu, 1717., 1720., 1756., 1943. pantu, Ministru kabineta 2001. gada 29. maija noteikumu Nr. 219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem" 9., 16. punktu, 30.2. apakšpunktu, 33. ^{1}, 33. ^{3}, 33. ^{6} punktu.

Atbildētāja uz tiesas sēdi nav ieradusies. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta pirmās un piektās daļas noteikumiem viņai par tiesā celto prasību un tiesas sēdi 2014. gada 12. martā pulksten 11.00 paziņots, nosūtot gan prasības pieteikuma norakstu, gan tiesas pavēsti uz viņas deklarēto dzīvesvietu. Tiesas sūtītie dokumenti tiesā saņemti atpakaļ sūtīti kā neizsniegti ar uzziņu, ka adresātam atstāts aicinājums, sūtījumam beidzies glabāšanas laiks.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1] panta otrajā daļā ietvertajai prezumpcijai, atzīstams, ka par tiesā celto prasību un tiesas sēdes laiku un vietu atbildētājai ir paziņots, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta piektās daļas otrā teikuma noteikumiem fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.[1] panta pirmās daļas 3. punkta noteikumiem, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56. pantā noteiktajā kārtībā, izņemot tā devītajā daļā paredzēto gadījumu, uzskatāms, ka personai ir paziņots par procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti, septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

Tiesā nav saņemta informācija par atbildētājas neierašanās iemesliem, nav saņemts viņas lūgums par lietas izskatīšanas atlikšanu.

Pie minētiem, lietā konstatētiem faktiem un tos apstiprinošiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka nav konstatējami Civilprocesa likuma 209. pantā noteiktie imperatīvie lietas izskatīšanas atlikšanas pamati. Tiesa uzskata, ka nav arī pamata atlikt lietas izskatīšanu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 210. pantā noteiktajiem fakultatīvajiem pamatiem. Tādēļ lieta izskatāma bez atbildētājas klātbūtnes tiesas sēdē, pamatojoties uz prasītājas pārstāves sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē un lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem.

Prasītājas Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijas pārstāve /pers. A/ (2013. gada 28. novembra pilnvara Nr. 3-27/379) tiesas sēdē prasību uzturēja spēkā atbilstoši prasības pieteikumā norādītajiem faktiem un tos apstiprinošiem apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka uz tiesas sēdes dienu nekas nav mainījies. Atbildētāja nevienu maksājumu nav veikusi.

Tiesa, uzklausot prasītājas pārstāvi /pers. A/, pārbaudot un izvērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība par parāda piedziņu ir likumīga, pamatota un apmierināma pilnībā tālāk minēto apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu: „Tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus."

Atbildētāja līgumsaistības pret prasītāju ir uzņēmusies, 1999. gada 29. novembrī, 2000. gada 31. oktobrī un 2005. gada 29. martā parakstot Studiju kredīta līgumu un tā grozījumus (lietas 20.-23., 28., 43. lapa). Tiesai nav pamata apšaubīt faktu, ka prasītāja saskaņā ar minētā līguma noteikumiem ir ieskaitījusi līgumā norādītās summas Latvijas Universitātes kontā kā maksu par atbildētājas mācībām minētajā augstskolā laikā no 1999./2000.akadēmiskā gada līdz 2004./2005. akadēmiskajam mācību gadam. To pierāda lietā esošie maksāšanas uzdevumi un izraksti no maksāšanas uzdevumu pielikumiem (lietas 24.-27., 29.-42., 44., 45. lapa).

Ar lietā esošo augstskolas izziņu (lietas 47. lapa) prasītāja pierādījusi, ka atbildētāja ar rektora 2005. gada 27. jūnija pavēli izslēgta no studējošo saraksta. Līdz ar to, saskaņā ar līguma 3.3.1. punkta noteikumiem atbildētājas pienākums bija parakstīt kredīta atmaksāšanas grafiku un uzsākt kredīta pamatsummas un procentu atmaksāšanu ne vēlāk kā trešajā mēnesī pēc studiju pārtraukšanas vai 12. mēnesī pēc studiju pabeigšanas, pilnu norēķinu veicot ne vēlāk kā 10 gadu laikā no kredīta pamatsummas un kredīta procentu atmaksas uzsākšanas brīža, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredīta pamatsummas un kredīta procentus.

Ar lietā esošo 2005. gada 6. septembra atmaksas grafiku (lietas 49.-51. lapa), ko atbildētāja ir parakstījusi, prasītāja pierādījusi, ka atbildētāja ir piekritusi savu nenokārtoto saistību apmēram un to nokārtošanas terminam līdz 2016. gada 10. maijam.

Tiesai nav šaubu par to, ka atbildētāja savu saistību apmaksai ir izdarījusi tikai trīs maksājumu Ls 127 apmērā, ko apliecina lietā esošais atbildētājas maksājumu kopsavilkums (lietas 70.-75. lapa). Tādējādi secināms, ka prasītāja, atbilstoši līguma raksturam, kas paredz naudas atdošanu noteiktos datumos un apmēros, septiņus gadus nesaņemot grafikā noteiktos maksājumus, likumīgi un pamatoti ir vienpusēji atkāpusies no līguma, par to saskaņā ar līguma 5.2.2. punkta noteikumiem rakstveidā informējot atbildētāju (lietas 67. lapa), jo saskaņā ar CL 1589. panta noteikumiem vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu.

Ar lietā esošo kredītlīguma kopsavilkumu (lietas 70.-75. lapa) prasītāja ir pierādījusi atbildētājas nenokārtoto parādsaistību – pamatparāda 1527,62 Ls, kredīta procentu parāda par laiku no 2007. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 1. augustam 301,09 Ls apmēru.

Tādēļ no atbildētājas minētās summas ir piedzenamas prasītājas labā, jo saskaņā ar CL 1943. panta noteikumiem aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Saskaņā ar līgumu atbildētāja ir aizņēmusies Ls 1 540, bet kredīta pamatsummas dzēšanai atmaksājusi 12,38 Ls, tādējādi paliekot parādā prasītājai kredīta pamatsummu 1527,62 Ls apmērā. Savukārt saskaņā ar CL 1753. pantu: „Ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu .. ." Bet saskaņā ar CL 1756. pantu: „Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu." Konkrētajā gadījumā atbildētāja, parakstot Studiju kredīta līgumu, apņēmusies maksāt piecus procentus gadā (lietas 21. lapa). Tiesa nekonstatē kļūdas parāda aprēķinā.

Tiesa atzīst, ka ir apmierināms arī prasītājas lūgums par līgumsoda par laiku no 2007. gada 4. aprīļa līdz 2011. gada 28. aprīlim 1 482,20 Ls apmērā piedziņu no atbildētājas, un tas ir samērīgs gan attiecībā pret pamatparāda summu, gan attiecībā pret ilgstošo parādsaistību nekārtošanu kopš 2010. gada septembra, jo saskaņā ar CL 1717. panta (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim) noteikumiem: „Līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas." Savukārt CL 1720. panta 2. punkts nosaka: „Kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bija norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā." Konkrētajā gadījumā puses pielīgušas atbildētājas pienākumu saskaņā Līguma 6.1.1. punkta noteikumiem maksāt prasītājai līgumsodu par kavētajiem maksājumiem 0,1% apmērā no nokavētā maksājuma summas par katru maksājuma katru nokavējuma dienu (lietas 22. lapa). Līgumsoda aprēķins veikts atbilstoši minētā līguma punkta noteikumam un ir mazāks par parāda pamatsummu.

Tiesa, apmierinot prasību, ņem vērā arī to, ka prasītāja pirmstiesas procesā ir centusies atrisināt pušu starpā esošo strīdu bez tiesas starpniecības, nosūtot atbildētājai 12 atgādinājumus par esošajām parādsaistībām (lietas 52.-54., 56.,58.-64. lapa).

Atbilstoši Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013. gada 9. jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā ar 2014. gada 1. janvāri un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6. panta otrās daļas un 7. panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja piedzenamās summas konvertējamas *euro*.

Euro ieviešanas kārtības likuma 4. pantā noteikts, ka sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Atbilstoši minētajam Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013. gada 9. jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā neatsaucami fiksētais pārejas kurss no lata uz *euro* ir 1 EUR=0,702804 Ls.

Pie minētajiem, tiesas sēdē konstatētajiem faktiem, tos apstiprinošiem apstākļiem un pārbaudītajiem rakstveida pierādījumiem to kopumā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma pilnībā un no atbildētājas prasītājas labā piedzenams parāds pēc 1999. gada 29. novembra Studiju kredīta līguma 4 711 EUR, kas atbilst 3 310,91 Ls, tai skaitā parāda pamatsumma 2 173,61 EUR, kas atbilst 1 527,62 Ls, procenti par laiku no 2007. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 1. augustam 428,41 EUR, kas atbilst 301,09 Ls, līgumsoda par laiku no 2007. gada 4. aprīļa līdz 2011. gada 28. aprīlim 2 108,98 EUR, kas atbilst 1 482,20 Ls.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētājas prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi saskaņā ar kvītīm lietā – valsts nodeva 423,22 EUR, kas atbilst 297,44 Ls, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 4,69 EUR, kas atbilst 3,30 Ls, pavisam kopā no atbildētājas prasītājas labā piedzenami 5 138,91 EUR, kas atbilst 3 611,65 Ls.

Prasītājai saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. panta noteikumiem nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzītā pamatparāda 2 173,61 EUR, kas atbilst 1 527,62 Ls, ievērojot CL 1763. panta 1. punkta noteikumiem, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmās daļas un 42. panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētājas valsts ienākumos piedzenami tiesas izdevumi – ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu EUR 3,62, ko līdz lietas izskatīšanai nav samaksājusi prasītāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumiem atbildētājai nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ņemot vērā teikto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 41. panta pirmo daļu, 42. panta pirmo daļu, 93.- 97. pantu, 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

prasītājas Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijas prasību pret atbildētāju /pers. B/ par parāda piedziņu apmierināt pilnībā.

Piedzīt no /pers. B/ par labu Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijai parādu pēc 1999. gada 29. novembra Studiju kredīta līguma 4 711 EUR (četrtūkstoš septiņsimt vienpadsmit *euro*), kas atbilst 3 310,91 Ls (trīstūkstoš trīssimt desmit latiem 91 santīmiem), tai skaitā, parāda pamatsumma 2 173,61 EUR (divtūkstoš simt septiņdesmit trīs *euro* 61 cents), kas atbilst 1 527,62 Ls (tūkstoš piecsimt divdesmit septiņiem latiem 62 santīmiem), procenti par laiku no 2007. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 1. augustam 428,41 EUR (četrsimt divdesmit astoņi *euro* 41 cents), kas atbilst 301,09 Ls (trīssimt vienam latam 9 santīmiem), līgumsods par laiku no 2007. gada 4. aprīļa līdz 2011. gada 28. aprīlim 2 108,98 EUR (divtūkstoš simt astoņi *euro* 98 centi), kas atbilst 1 482,20 Ls (tūkstoš četrsimt astoņdesmit diviem latiem 20 santīmiem), un tiesas izdevumus - valsts nodevu 423,22 EUR (četrsimt divdesmit trīs *euro* 22 centus), kas atbilst 297,44 Ls (divsimt deviņdesmit septiņiem latiem 44 santīmiem), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 4,69 EUR (četrus *euro* 69 centus), kas atbilst 3,30 Ls (trīs latiem 30 santīmiem), pavisam kopā 5 138,91 EUR (piectūkstoš simt trīsdesmit astoņus *euro* 91 centu), kas atbilst 3 611,65 Ls (trīstūkstoš sešsimt vienpadsmit latiem 65 santīmiem).

Piedzīt no atbildētājas /pers. B/ valsts ienākumos tiesas izdevumus – ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu EUR 3,62 (trīs *euro* 62 centus),

Noteikt atbildētājai /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noteikt prasītājai Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos sešus procentus no simta gadā no pamatparāda summas 2 173,61 EUR, kas atbilst 1 527,62 Ls, ievērojot Civillikuma 1763. panta 1. punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Cēsu rajona tiesā.

Tiesnese (personiskais paraksts) D. Ročāne

NORAKSTS PAREIZS

Cēsu rajona tiesas tiesnese D. Ročāne

Cēsīs 12. 03. 2014.